

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΑΣΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ.

Στάμου Νικόλαος¹, Παπαδόπουλος Ιωάννης²

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η αξιολόγηση της μέχρι σήμερα διενέργειας πρακτικής άσκησης των φοιτητών του Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Α.Π.Θ. και η διατύπωση προτάσεων σχετικά με την οργάνωση και διεξαγωγή της αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας εργασίας. Πιο συγκεκριμένα διερευνώνται οι απόψεις τόσο των μελών ΔΕΠ, όσο και φοιτητών που ήδη είχαν πραγματοποιήσει την πρακτική τους άσκηση στα Πανεπιστημιακά Δάση Περτουλίου και Ταξιάρχη. Βελτίωση των υποδομών μέσα από την παρουσία γιατρού, μέσου μεταφοράς και τηλεφωνικής επικοινωνίας θεωρούνται αναγκαία από την πλευρά των φοιτητών. Παράλληλα, η αναδιάρθρωση ορισμένων μαθημάτων, κρίνεται σκόπιμη τόσο από την πλευρά των μελών ΔΕΠ, όσο και των φοιτητών. Η μέγιστη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από 6 μήνες, με απαραίτητη όμως την οικονομική κάλυψη των δαπανών διεξαγωγής της. Ο συνδυασμός πρακτικής άσκησης και εκπαιδευτικών εκδρομών κρίνεται επίσης ιδιαίτερα ωφέλιμος

Λέξεις κλειδιά: πρακτική άσκηση, Τμήμα Δασολογίας και Φ.Π., Α.Π.Θ., Περτούλι, Ταξιάρχης, φοιτητές

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Η δασολογική επιστήμη είναι από τη φύση της μια εφαρμοσμένη επιστήμη. Γι' αυτό η εκπαίδευση των δασολόγων πέρα από τις θεωρητικές γνώσεις που παρέχονται στους φοιτητές του Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος με τη θεωρητική διδασκαλία και τις φροντιστηριακές και εργαστηριακές ασκήσεις, στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην πρακτική άσκηση και στις εκδρομές. Εκπαίδευση δασολόγων χωρίς πρακτική άσκηση είναι το ίδιο αδιανόητη με εκείνη της ιατρικής εκπαίδευσης χωρίς κλινικές ασκήσεις (Ντάφης 1991).

Το Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Α.Π.Θ. διαθέτει σήμερα δύο εκπαιδευτικά δάση, τα οποία είναι δημόσια, η νομή των οποίων έχει παραχωρηθεί στο ΑΠΘ (Ν. 6320/1934) και η διαχείρισή και εκμετάλλευσή τους στο Ταμείο Διοικήσεως και Διαχειρίσεως Πανεπιστημιακών Δασών (Ν. 1881/1951), ύστερα από προσπάθειες του αείμνηστου Καθηγητή Αν. Οικονομόπουλου.

Σήμερα η πρακτική άσκηση των φοιτητών του παραπάνω Τμήματος πραγματοποιείται στα Πανεπιστημιακά Δάση και τις Δασικές Υπηρεσίες της Χώρας μας. Μετά την παρακολούθηση του 6^{ου} εξαμήνου διεξάγεται πρακτική άσκηση στο Π.Δ. Περτουλίου κατά τις θερινές διακοπές μέχρι 2 μήνες (συνήθως 1 μήνα) με την

¹ Εργαστήριο Δασικής Οικονομικής, Τμήμα Δασολογίας & Φ.Π., Α.Π.Θ. 54006 Θεσ/νίκη

² Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου, 42032 Περτούλι Τρικάλων

καθοδήγηση του προσωπικού του εν λόγω Τμήματος. Μετά την αποπεράτωση της πρακτικής εξάσκησης οι υπεύθυνοι της εξάσκησης του γνωστικού αντικειμένου γνωστοποιούν στη Γραμματεία του Τμήματος την επιτυχή πραγματοποίησή της. Μετά την παρακολούθηση του 8^{ου} εξαμήνου κατά τις θερινές διακοπές διεξάγεται η πρακτική άσκηση στο Π.Δ. Πετρουλίου και σε Δασαρχεία και λοιπές Δασικές Υπηρεσίες (από 1 μήνα σε κάθε φορέα), υπό την άμεση επίβλεψη των προϊστάμενων των μονάδων αυτών. Η πραγματοποίηση της άσκησης αυτής γνωστοποιείται στη Γραμματεία του Τμήματος με σχετική έκθεση του Προϊστάμενου της Δασικής Υπηρεσίας στην οποία ο φοιτητής έλαβε μέρος. Δικαίωμα πρακτικής άσκησης έχουν μόνο οι φοιτητές που έχουν δηλώσει ότι θα παρακολουθήσουν τα αντίστοιχα μαθήματα του προγράμματος της πρακτικής άσκησης. Η συμμετοχή στις παραπάνω πρακτικές ασκήσεις θεωρείται απαραίτητη για την απονομή του πτυχίου του Δασολόγου (Α.Π.Θ. 1999).

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η αφομοίωση των γνώσεων του φοιτητή μέσα και από την σφυρηλάτησή του σε θέματα της δασικής παραγωγικής διαδικασίας (είτε του δάσους, είτε των σχετικών ιδιωτικών επιχειρήσεων παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών). Επίσης, με το κριτήριο η στιγμή της αποφοίτησης να δίνει στον φοιτητή σαφή την αίσθηση της εμπιστοσύνης στον εαυτό του, για την ετοιμότητά του για άμεση επαγγελματική απασχόληση και απόδοση και από τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας να μπορούν να διατυπωθούν προτάσεις σχετικά με την οργάνωση και διεξαγωγή της πρακτικής άσκησης των φοιτητών.

2. ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και Ιανουαρίου 2001. Η συγκέντρωση των απόψεων τόσο των μελών ΔΕΠ όσο και των φοιτητών έγινε με τη βοήθεια ειδικών γραπτών ερωτηματολογίων. Η σύνταξη των ερωτηματολογίων έγινε από την ορισθείσα από το Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Επιτροπή³, για την μελέτη αναθεώρησης της πρακτικής άσκησης. Η έρευνα καλύπτει τις εξής χωριστές ομάδες μελών του Τμήματος:

- Τα μέλη ΔΕΠ
- Τους φοιτητές ακαδημαϊκών εξαμήνων παλαιότερων του 5^{ου} (κατά τον χρόνο διεξαγωγής της έρευνας), που πραγματοποίησαν πρακτική άσκηση στο Π.Δ. Πετρουλίου και στις κρατικές δασικές υπηρεσίες κατά το θέρους του έτους 2000 και παλαιότερα σε μαθήματα του 3^{ου} και 4^{ου} έτους των σπουδών τους
- Τους φοιτητές 5^{ου} εξαμήνου κατά τον χρόνο διεξαγωγής της έρευνας, που πραγματοποίησαν πρακτική άσκηση στο Π.Δ.Ταξιάρχη κατά το θέρους του 2000 σε μαθήματα του 2ου έτους σπουδών τους

Τα ερωτηματολόγια που αφορούσαν τη συγκέντρωση των απόψεων των μελών ΔΕΠ μοιράστηκαν προς αυτά από την με απόφαση του Τμήματος ειδικά προς τούτο συγκροτηθείσα επιτροπή.

Τα ερωτηματολόγια των φοιτητών μοιράστηκαν προς αυτούς εκ μέρους του Τμήματος και, συγκεντρώθηκαν από αυτό και παραδόθηκαν στην ανωτέρω επιτροπή.

Τα επιστραφέντα ερωτηματολόγια επεξεργάστηκαν με τη χρήση του στατιστικού πακέτου SPSSWIN ver 8.0 (Norusis, 1997) χρησιμοποιώντας τις

³ Η επιτροπή αποτελείται από τα μέλη ΔΕΠ Ν. Στάμου, Π. Σμόρη, Π. Ευθυμίου, Κ. Τσιουβάρα, Π. Στεφανίδη και τον εκπρόσωπο των φοιτητών Στέργιο Μαυρίδη

μεθόδους Frequencies, Descriptives και τα αποτελέσματα της επεξεργασίας αναλύθηκαν και δίνονται στο κεφάλαιο των αποτελεσμάτων.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

3.1. ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ

Επί συνολικού αριθμού 53 μελών ΔΕΠ, ερωτήθηκαν όλα και απάντησαν 35, ήτοι ποσοστό 66 %. Απάντησαν τουλάχιστον 1 μέλος ΔΕΠ των Εργαστηρίων Διευθετήσεων Ορεινών Υδάτων, Δασικής Βοτανικής, Δασικής Γενετικής, Δασικών Βοσκοτόπων, Δασικής Οικονομικής, Δασικής Τεχνολογίας, Μηχανικών Επιστημών, Άγριας Πανίδας, Υλοχρηστικής, Δασικής Εδαφολογίας, Λιβαδικής Οικολογίας, Δασικής Βιομετρίας και Υλωρικής.

Επί του συνόλου των μελών που απάντησαν, το 86 % συμμετέχει ήδη στην μέχρι τώρα πρακτική άσκηση. Από το σύνολο των Εργαστηρίων που συμμετέχουν ήδη στη πρακτική άσκηση, τα 10 επιθυμούν την επιμήκυνση αυτής στο γνωστικό τους αντικείμενο. Η επιμήκυνση που προτείνεται από μέρος των Εργαστηρίων αυτών κυμαίνεται από 1 έως 15 ημέρες), συνολικά δε συμποσούται αυτή σε 42 επί πλέον ημέρες. Το σύνολο των μελών ΔΕΠ των μη συμμετεχόντων στην πρακτική άσκηση Εργαστηρίων Δασικής Οικονομικής και Λιβαδικής Οικολογίας επιθυμεί την συμμετοχή σ' αυτή με 6 και 5 αντίστοιχα ημέρες. Με βάση και τις επιθυμίες αυτές, η με ευθύνη των μελών ΔΕΠ πρακτική άσκηση στα πανεπιστημιακά δάση πρέπει να επιμηκυνθεί κατά 53 συνολικά ημέρες.

Τα μέλη ΔΕΠ 13 Εργαστηρίων εξέφρασαν απόψεις σχετικά με την επιθυμητή κατανομή του συνολικού μήκους της πρακτικής άσκησης στα δύο πανεπιστημιακά δάση. Σύμφωνα με τις απόψεις αυτές, το σύνολο της πρακτικής άσκησης πρέπει να κατανεμηθεί κατά 65 % στο πανεπιστημιακό δάσος Περτουλίου και κατά 35 % στο πανεπιστημιακό δάσος Ταξιάρχη.

Η άσκηση Περτουλίου προτείνεται μόνο για τους φοιτητές 6^{ου} και 8^{ου} εξαμήνων, ενώ η του Ταξιάρχη για τους φοιτητές 4^{ου}, 6^{ου}, 8^{ου} εξαμήνων. Μέλη ΔΕΠ ενός μόνο από τα προτεινόμενα Εργαστήρια (Λιβαδικής Οικολογίας) προτείνουν την πρακτική άσκηση αποκλειστικά για τον Ταξιάρχη.

Μέλη ΔΕΠ 5 Εργαστηρίων (Δασικών Βοσκοτόπων, Μηχανικών Επιστημών και Τοπογραφίας, Διαχείρισης άγριας πανίδας, Δασικής Βιομετρίας και Υλωρικής) προτείνουν την πρακτική τους άσκηση μόνο για το Περτούλι. Τέλος μέλη ΔΕΠ 7 Εργαστηρίων προτείνουν η πρακτική τους άσκηση να κατανεμηθεί μεταξύ Περτουλίου και Ταξιάρχη (Διευθέτησης Ορεινών Υδάτων, Δασικής Βοτανικής, Δασικής Γενετικής, Δασικής Οικονομικής, Δασικής Τεχνολογίας, Υλοχρηστικής, Δασικής Εδαφολογίας).

Το σύνολο σχεδόν (97 %) όσων μελών ΔΕΠ απάντησαν επιθυμούν, ώστε η ανάπτυξη των θεμάτων του γνωστικού τους αντικειμένου κατά τη διάρκεια του έτους να συνδυάζεται με παράλληλη πρακτική επίδειξη σε εκπαιδευτικές εκδρομές. Οι προτεινόμενες για το ανωτέρω σκοπό εκδρομές ανέρχονται συνολικά σε 41 με συνολική διάρκεια 47 ημερών. Η πλειονότητα αυτών (81 %) προτείνονται ως ημερήσιες, 7 ως διήμερες (17 %) και μία (2 %) ως τριήμερη, ενώ καλύπτουν αυτές το σύνολο των εξαμήνων σπουδών πλην του 1^{ου} εξαμήνου. Ο αριθμός των προτεινόμενων εκδρομών ανά Εργαστήριο κυμαίνεται από 2 έως 7. Με εξαίρεση μια,

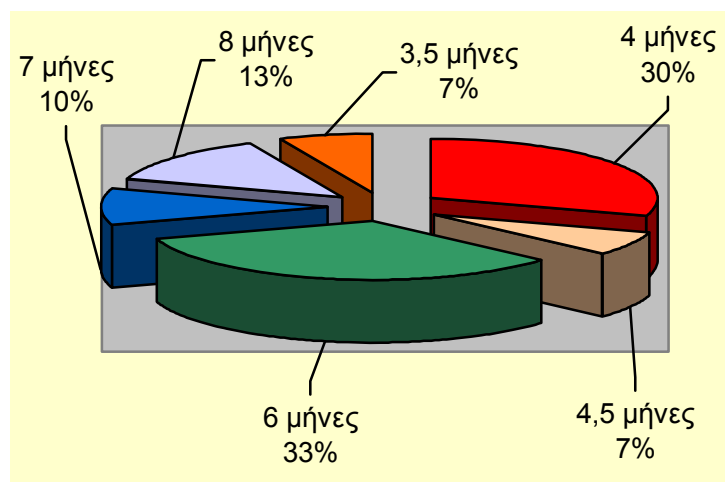
οι εκδρομές καλύπτουν τον χώρο βόρεια της Θεσσαλίας, εστιαζόμενες κυρίως στην Βόρεια Ελλάδα.

Το 51,5 % των απαντήσεων δεν θεωρούν απαραίτητη την πρακτική άσκηση των φοιτητών σε γνωστικά αντικείμενα μη περιλαμβανόμενα στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης του ακαδημαϊκού έτους 1998-99, ενώ το υπόλοιπο 48,5 % θεωρεί είναι απαραίτητο να συμπεριληφθούν και άλλα γνωστικά αντικείμενα σε αυτή (Πίνακας 1).

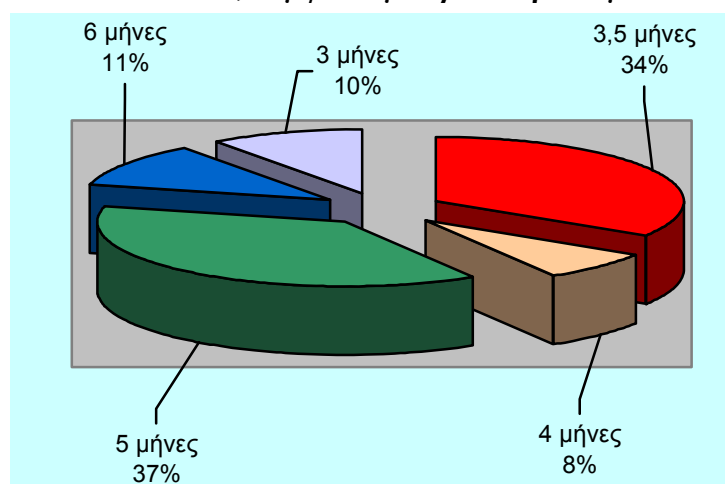
Πίνακας. 1 Νέα γνωστικά αντικείμενα που προτείνονται από τα μέλη ΔΕΠ να συμπεριληφθούν στην πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος Δασολογίας και Φ.Π. του Α.Π.Θ.

Μαθήματα	Διάρκεια σε ημέρες
<i>Κτηματολόγιο</i>	3-4
<i>Γενική Υδρολογία, Υδραυλική, Ποταμολογία</i>	3
<i>GIS</i>	3
<i>Δασική αναψυχή</i>	1
<i>Προστασία Φ.Π. και αποκατάσταση διαταραγμένων περιοχών</i>	1
<i>Ανακύκλωση προϊόντων ξύλου και χαρτιού</i>	1
<i>Ρύπανση περιβάλλοντος</i>	2
<i>Τυποποίηση – διασφάλιση ποιότητας</i>	2
<i>Δασική Οικονομική</i>	3
<i>Οικολογία λιβαδικού τοπίου</i>	3
<i>Προστασία, οικολογία, διαμόρφωση τοπίου</i>	4
<i>Πραγματογνωμοσύνες</i>	5
<i>Μελέτες υγροβιοτόπων</i>	5
<i>Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων & ΕΙΠΜ</i>	5
<i>Δασικές πυρκαγιές</i>	6

Η ελάχιστη και η μέγιστη διάρκεια της πρακτικής άσκησης (για το σύνολο των γνωστικών αντικειμένων) θεωρείται ότι πρέπει να διαρκεί τουλάχιστον 4,2 μήνες και κατά μέγιστο όριο 5,5 μήνες (κατά μ. ό. 4,8 μήνες). Η εκατοστιαία κατανομή των απαντήσεων σχετικά με τη διάρκεια της άσκησης δίνεται στα Σχήματα 1 και 2.

Σχήμα 1. Μέγιστη διάρκεια πρακτικής άσκησης των φοιτητών του Τμήματος Δασολογίας και Φ.Π. του Α.Π.Θ., σύμφωνα με πρόταση των μελών ΔΕΠ

Σχήμα 2. Ελάχιστη διάρκεια πρακτικής άσκησης των φοιτητών του Τμήματος Δασολογίας και Φ.Π. του Α.Π.Θ., σύμφωνα με πρόταση των μελών ΔΕΠ

Για την κατανομή της προτεινόμενης συνολικής διάρκειας της πρακτικής άσκησης σε επί μέρους φορείς τα μέλη ΔΕΠ θεωρούν ότι ο συνολικός χρόνος πρακτικής άσκησης των φοιτητών πρέπει να κατανέμεται κατά 72 % σε κρατικές υπηρεσιακές μονάδες και κατά 28 % σε μη κρατικές μονάδες. Το ποσοστό διάρκειας της άσκησης σε κρατικές υπηρεσιακές μονάδες (72 %) συντίθεται από 63 % για άσκηση σε μονάδες επιπέδου Δασαρχείου και από 9 % για άσκηση σε επιτελικές δασικές υπηρεσίες. Η διάρκεια της άσκησης σε μονάδες τομέων εκτός του κρατικού (28 %) πρέπει να κατανέμεται μεταξύ ιδιωτικών επιχειρήσεων παραγωγής αγαθών (20 %) και μελετητικών και εργοληπτικών δασικών επιχειρήσεων (8 %). Στο ποσοστό του 20 % περιλαμβάνεται και η διάρκεια της άσκησης σε μη κρατικά δάση (8 %). Η προτεινόμενη διάρκεια της άσκησης ειδικά στα δύο πανεπιστημιακά δάση ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 1,9 μήνες για το Π.Δ. Περτουλίου και σε 1,1 μήνες για το Π.Δ. Ταξιάρχη.

Από την άποψη του χρόνου διενέργειας της πρακτικής άσκησης διατυπώνεται κατά κυρίαρχο τρόπο η άποψη (63 %), ότι οι φοιτητές πρέπει να ασκούνται κατά τους θερινούς μήνες και των τριών ετών σπουδών, ήτοι του 2^{ου}, του 3^{ου} και του 4^{ου} έτους.

Η άποψη, η άσκηση να διενεργείται αποκλειστικά στους θερινούς μήνες του 3^{ου} και του 4^{ου} έτους σπουδών εκπροσωπείται με ποσοστό 30 %, ενώ με ποσοστό 7 % μόνο εκπροσωπείται η άποψη, η άσκηση να λαβαίνει χώρα σε ένα πλήρες 6μηνο, απαλλαγμένο παραδόσεων μαθημάτων.

Προκειμένου η πρακτική άσκηση στους ανωτέρω φορείς να είναι στο μέγιστο δυνατό ουσιαστική από τα μέλη ΔΕΠ δίνονται συγκεκριμένες ιδέες – προτάσεις, όπως:

- Έλεγχος σχετικού ημερολογίου άσκησης κάθε ημέρα
- Εκπλήρωση της επιθυμίας των φοιτητών για άσκηση σε συγκεκριμένα αντικείμενα
- Μετάβαση σε καθημερινή βάση στο δάσος
- Ουσιαστική συμμετοχή στις δραστηριότητες της δασικής εκμετάλλευσης
- Εξέταση της πρακτικής άσκησης
- Εναλλαγή της πρακτικής άσκησης σε διάφορα δασικά αντικείμενα των Δασαρχείων
- Θεσμοθέτηση και οργάνωση άσκησης σε δασικές βιομηχανίες και γραφεία μελετών
- Εναλλαγή Δασαρχείων κατά την άσκηση όταν το ένα δεν καλύπτει βασικά αντικείμενα
- Σύνδεση με πτυχιακή διατριβή
- Επίβλεψη κάθε φοιτητή από ένα μέλος ΔΕΠ
- Παραμονή στα Παν/κά δάση σε ομάδες 5-10 φοιτητών για 15 ημέρες
- Εκπαίδευση σε πρακτικά θέματα βάσει προγράμματος και κατόπιν εξετάσεις
- Πρακτική επιστημονική ενασχόληση
- Βελτίωση υποδομής Δασαρχείων
- Εκπόνηση εργασίας σε συνεργασία με αντίστοιχα εργαστήρια
- Χρηματοδότηση
- Συμμετοχή σε μελέτες
- Συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα
- Επάρκεια σε προσωπικό
- Έκθεση γνώσεων που αποκτήθηκαν
- Παρακολούθηση εργασιών
- Αμοιβή εργασίας από τον φορέα της άσκησης στους φοιτητές, αλλά και στον υπεύθυνο υπάλληλο του Δασαρχείου

Τέλος το 91 % των μελών ΔΕΠ που απάντησαν εκτιμούν ότι πρέπει να αξιοποιηθούν τα ευρωπαϊκά αλλά και άλλα διεθνή προγράμματα (ERASMUS/ΣΩΚΡΑΤΗΣ κλπ) για την πρακτική άσκηση των φοιτητών στο εξωτερικό (το 9 % δίνει αρνητική απάντηση στην σχετική ερώτηση).

Ένα σημαντικό ποσοστό των μελών ΔΕΠ (37 %) δεν έχει σαφή εικόνα, σχετικά με την ποιότητα της διενεργούμενης μέχρι σήμερα πρακτικής άσκησης των φοιτητών στις κρατικές Δασικές υπηρεσίες. Αντίθετα το μεγαλύτερο ποσοστό (63 %) δηλώνει ότι διαθέτει σαφή εικόνα και αξιολογεί στην συντριπτική του πλειοψηφία (72 %) την ποιότητα ως μέτρια. Μηδαμινά είναι τα ποσοστά χαρακτηρισμού της ποιότητας ως καλής ή πολύ καλής και κακής. Τα αίτια της μέτρια αυτής ποιότητας έχουν κατά φθίνουσα σειρά ως εξής:

Η έλλειψη ενδιαφέροντος από τα Δασαρχεία για αξιοποίηση των φοιτητών, αλλά και έλλειψη ενδιαφέροντος των φοιτητών > η έλλειψη ημερολογίου άσκησης > οι φοιτητές αξιοποιούνται ελάχιστα στο δάσος και περισσότερο σε γραφειοκρατικές εργασίες >

επαφίεται στη διάθεση και το ζήλο των υπαλλήλων της Δασικής Υπηρεσίας > η έλλειψη κινήτρων > ο φόρτος απασχόλησης του προσωπικού των Δασαρχείων > η έλλειψη προσωπικού στα Δασαρχεία > η πρακτική άσκηση δεν γίνεται σε παραγωγικά Δασαρχεία > η μη απασχόληση των φοιτητών σε όλα τα δασικά αντικείμενα που προτιμούν > η μη τήρηση ενός συμφωνημένου σχεδίου άσκησης με τα Δασαρχεία > η έλλειψη ελέγχου και επαφής με τους διδάσκοντες του Τμήματος Δασολογίας & ΦΠ > η διάλυση του κρατικού μηχανισμού γενικά > ο μικρός χρόνος άσκησης.

Από τα παραπάνω προκύπτει ουσιαστικά ως αίτιο της μέτριας ποιότητας της άσκησης η απουσία της με οποιονδήποτε τρόπο συμμετοχής ή συμβολής ή σύνδεσης των μελών ΔΕΠ του Τμήματος με την εν λόγω πρακτική άσκηση.

Τέλος, τα μέλη ΔΕΠ, σε σχετική ανοικτή ερώτηση, διατυπώνουν προτάσεις, τις οποίες θεωρούν ως χρήσιμες για την καλύτερη αντιμετώπιση του θέματος της αναβάθμισης της πρακτικής άσκησης. Οι προτάσεις αυτές έχουν αναλυτικά περιγράφονται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2. Προτάσεις των μελών ΔΕΠ για αναβάθμιση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών του Τμήματος Δασολογίας και Φ.Π. του Α.Π.Θ.

Χρήσιμες προτάσεις αναβάθμισης	Ποσοστό %
<i>Συσχέτιση μέρους της άσκησης με την κατεύθυνση που ακολουθεί ο φοιτητής (1)</i>	8,6
<i>Ελάφρυνση 10ου εξαμήνου από μαθήματα για καλύτερη πρακτική άσκηση στους διάφορους φορείς (1)</i>	8,6
<i>Να υποβάλλει κάθε Εργαστήριο κοινή πρόταση (2)</i>	8,6
<i>Πλήρης αξιοποίηση Πανεπιστημιακών Δασών με ουσιαστική πρακτική άσκηση</i>	5,9
<i>Συσχέτιση άσκησης με ενδεχόμενο νέο πρόγραμμα σπουδών (2)</i>	5,7
<i>Διαχωρισμός της πρακτικής εκπαίδευσης σε δύο φάσεις: τη γενική και την ειδική (1), (2)</i>	5,7
<i>Ριζική αναδιάρθρωση τόσο του χρόνου, όσο και των αντικειμένων της πρακτικής άσκησης (2)</i>	2,9
<i>Περισσότερη έμφαση σε αντικείμενα που απασχολούν ιδιώτες δασολόγοι (1), (2)</i>	2,9
<i>Ανακοίνωση εκδρομών και πρακτικής άσκησης και οικειοθελής συμμετοχή των φοιτητών (1)</i>	2,9
<i>Βελτίωση υποδομής Πανεπιστημιακών Δασών (3)</i>	2,9
<i>Δημιουργία βιβλιοθηκών, αιθουσών Η/Υ στα Πανεπιστημιακά Δάση (3)</i>	2,9
<i>Μη υποχρεωτική συμμετοχή όλων των μελών των εργαστηρίων όταν γίνεται πρακτική άσκηση και στα 2 Πανεπιστημιακά Δάση (2)</i>	2,9
<i>Η έκθεση στο τέλος της πρακτικής άσκησης να είναι ουσιαστική και να βαθμολογείται (2)</i>	2,9
<i>Συντονισμός της πρακτικής άσκησης μεταξύ των διαφόρων αντικειμένων (2)</i>	2,9
<i>Καθιέρωση συνδυασμένης πρακτικής άσκησης σε μπλοκ μαθημάτων και επί συγκεκριμένων καθηκόντων του δασολόγου επαγγελματία (2), (3)</i>	2,9

Οι περισσότερες προτάσεις επισημαίνουν ουσιαστικά την ανάγκη της καλύτερης και ουσιαστικότερης σύνδεσης των ενδιαφερόντων του φοιτητή με συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα, με την μεγαλύτερη και στενότερη ενασχόληση των μελών ΔΕΠ με την πρακτική άσκηση και με την βελτίωση της σχετικής υποδομής.

Σχετικά με την αξιοποίηση του Π.Δ. Ταξιάρχη, πέραν της προτεινόμενης πιο πάνω διάρκειας της πρακτικής άσκησης, και λόγω της μικρής σχετικά απόστασης αυτού από την πόλη της Θεσσαλονίκης ως έδρας του Α.Π.Θ., δίνονται ιδέες αξιοποίησής του για εκπαιδευτικούς σκοπούς όπως:

- εκπαιδευτικές εκδρομές (ημερήσιες, 2ήμερες και 3ήμερες τοπικές, διήμερες και τριήμερες στον ευρύτερο χώρο της Χαλκιδικής με διανυκτέρευση στον Ταξιάρχη)
- σεμινάρια και πολιτιστικές - περιβαλλοντικές εκδηλώσεις
- παρατεταμένη πρακτική άσκηση (15, 20, 30 ημερών)
- πρακτική άσκηση κατά τη χειμερινή περίοδο
- συναντήσεις με ανθρώπους της πράξης
- πρακτική άσκηση 2ετών και 5ετών φοιτητών
- εκπαίδευση 2ετών τον Ιούνιο και μετά εξετάσεις στο Π.Δ. Ταξιάρχη
- πρακτική άσκηση ανά 10 άτομα το 4^ο έτος για 15 ημέρες σε όλη τη διάρκεια του έτους
- μόνιμες πειραματικές επιφάνειες
- συνεργασία με ΟΤΑ
- διαμονή για πτυχιακές διατριβές στην περιοχή Αρναίας – Ταξιάρχη
- συνδυασμό θεμάτων παραδόσεων στην αίθουσα και εν συνεχεία επιτόπου μετάβαση και εφαρμογή {την (ις) επόμενη (ες) εβδομάδα (ες)}
- παραδόσεις 1 εβδομάδας σε μπλοκ μαθημάτων ταυτόχρονα από ομάδα ΔΕΠ επιτόπου στο Π.Δ. Ταξιάρχη
- ανάπτυξη και εφαρμογή σταθερού για 4 χρόνια προγράμματος με αντικείμενο την προηγούμενη πρόταση
- επίσκεψη και παραμονή 1ετών & 2ετών φοιτητών στο δάσος 5-10 ημέρες για εξοικείωση

Το μεγαλύτερο ποσοστό επιθυμεί την άσκηση και στα δύο πανεπιστημιακά δάση. Σχετικά με την διενέργεια της πρακτικής άσκησης (στο γνωστικό αντικείμενο που τα αφορά) μόνο στο ένα από τα δύο Πανεπιστημιακά Δάση ή εκτός των πανεπιστημιακών δασών απάντησαν σε σχετικά πολύ μικρά ποσοστά (11 % για το Π.Δ. Ταξιάρχη, 7 % στο Π.Δ. Περτουλίου και 4 % εκτός των πανεπιστημιακών δασών). Προκειμένου να υλοποιηθεί με επιτυχία η προτεινόμενη από αυτά πρακτική άσκηση καθώς και οι εκπαιδευτικές εκδρομές στο Π.Δ. Ταξιάρχη, εστιάζονται κυρίως στην διαθεσιμότητα μέσου μετακίνησης – μεταφοράς εντός του δάσους και στην εξασφάλιση δυνατότητας διανυκτέρευσης και διατροφής καθώς και η συνεργασία με τις τοπικές Υπηρεσίες.

3.2 ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΣΚΗΘΕΝΤΩΝ ΗΛΗ ΣΕ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΕΞΑΜΗΝΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1999-2000

Επί συνόλου 149 φοιτητών εξαμήνων παλαιότερων του 5^{ου} απάντησαν 35, ήτοι ποσοστό 23 %.

Στο ερώτημα της βελτίωσης της πρακτικής άσκησης που λαβαίνει χώρα στο Π.Δ. Πετρουλίου μόνο το 3 % των απαντήσεων υποδεικνύει συντόμευση του χρόνου της πρακτικής άσκησης. Αντίθετα, το 31 % έχει την άποψη ότι η άσκηση πρέπει να επιμηκυνθεί. Τέλος αναδιάρθρωση του περιεχομένου καθώς και βελτίωση του προτείνουν ανά 37,5 % των φοιτητών που απάντησαν.

Στην ερώτηση σχετικά με την συμπλήρωση της άσκησης, οι απαντήσεις επισημαίνουν την ανάγκη συμπλήρωσης με αντίστοιχη άσκηση στο Π.Δ. Ταξιάρχη (75 %), συμπλήρωσής της με περισσότερες εκπαιδευτικές εκδρομές (44 %), αναδιάρθρωσης (37,5 %), βελτίωσης του περιεχομένου της (37,5 %) και συμπλήρωσης με περισσότερα φροντιστήρια /σεμινάρια. (25 %).

Σχετικά με τον χρόνο έναρξης των εκπαιδευτικών εκδρομών, οι προτάσεις κυμαίνονται από το 1^ο μέχρι και το 6^ο εξάμηνο, με ποσοστά των απαντήσεων για το 1^ο εξάμηνο 32 %, το 3^ο 25 %, το 2^ο 21 %, το 4^ο 18 % και το 6^ο εξάμηνο 4 %.

Στην αντίστοιχη ερώτηση για τον χρόνο έναρξης της πρακτικής άσκησης στα πανεπιστημιακά δάση, οι απαντήσεις των φοιτητών κυμαίνονται από το 3^ο μέχρι και το 7^ο εξάμηνο σπουδών. Η κατανομή των απαντήσεων σε ποσοστά % έχουν ως εξής: 4^ο εξάμηνο 44 %, 3^ο 20 %, 5^ο 20 %, 6^ο 12 % και 7^ο εξάμηνο 4 %.

Σε 6 μαθήματα του υφιστάμενου προγράμματος πρακτικής άσκησης προτείνεται η μείωση της διάρκειας αυτής, ενώ σε 13 η αύξηση αυτής. Ο Πίνακας 3 δίνει τις εκτιμήσεις - προτάσεις των φοιτητών, σχετικά με την ανάγκη αύξησης ή μείωσης της διάρκειας πρακτικής άσκησης σε μαθήματα του υφιστάμενου προγράμματος

Πίνακας 3. Προτάσεις φοιτητών του 6^{ου} και 8^{ου} εξαμήνου του Τμήματος Δασολογίας και Φ.Π. για την αύξηση και μείωση των μαθημάτων κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους άσκησης

Μαθήματα	Μέσος όρος προτεινόμενων ημερών αύξησης	Ποσοστό απαντήσεων %	Μέσος όρος προτεινόμενων ημερών μείωσης	Ποσοστό απαντήσεων %
Φοιτητές 6^{ου} εξαμήνου				
<i>Διαχείριση άγριας πανίδας</i>	3	25,0		
<i>Δ. Οδοποιία</i>	3	15,6	1	6,2
<i>Υλωρική</i>	2	15,6	1	3,1
<i>Δασική Γενετική</i>	2	12,5		
<i>Δασοκομία</i>	3	9,4	3	25,0
<i>Τοπογραφία</i>	2	6,3		
<i>Ιχθυοπονία γλυκέων υδάτων</i>	2	6,2		
<i>Συγκομιδή δασικών προϊόντων</i>	2	6,2		
<i>Δασική βοτανική</i>	2	3,1	2	12,5
<i>Κτηματολόγιο</i>	4	3,1		
Φοιτητές 8^{ου} εξαμήνου				
<i>Δασική διαχειριστική</i>	2	6,2		
<i>Διαχείριση λιβαδιών</i>	3	3,1	1	3,1
<i>Τεχνολογία ξύλου</i>	2	3,1		

Δασική Βιομετρία

2

21,9

Μεταξύ των προτεινομένων βελτιώσεων είναι και η κατανομή ή η ανακατανομή μεταξύ των δύο πανεπιστημιακών δασών της άσκησης επί του γνωστικού αντικείμενου ορισμένων μαθημάτων. Οι προτάσεις αφορούν τα μαθήματα Δ. Βιομετρία, Δ. Βοτανική, Δασοκομική, Διαμόρφωση λιβαδικού τοπίου, Σχεδιασμός πειραμάτων, Δειγματοληψία, Υλωρική και Χιονολογία και έχουν ως εξής (Πίνακας 4)

Στην ερώτηση, την σχετική με την ανάγκη πρακτικής άσκησης σε μαθήματα επιλογής, το 70 % των απαντήσεων θεωρεί τούτο αναγκαίο (έναντι του 30 %, που δίνει αρνητική σχετική απάντηση).

Όσον αφορά την κατανομή της συνολικής διάρκειας της πρακτικής άσκησης μεταξύ των δύο Πανεπιστημιακών Δασών από την ανάλυση των αποτελεσμάτων προκύπτει, ότι αυτή πρέπει να γίνεται και στα δύο δάση (όπως εξ άλλου αναφέρθηκε και σε προηγούμενο σημείο). Μόνο το 3 % των απαντήσεων δέχεται ότι θα μπορούσε το σύνολο της άσκησης να μεταφερθεί και να γίνει στο Π.Δ. Ταξιάρχη, ενώ μόνο το 10 % συμφωνεί με την άσκηση αποκλειστικά στο Π.Δ. Περτουλίου. Το 62 % των απαντήσεων πρεσβεύουν, ότι ένα μέρος της άσκησης του Περτουλίου μπορεί να μεταφερθεί στο Π.Δ. Ταξιάρχη.

Πίνακας 4. Προτάσεις φοιτητών για ανακατανομή ορισμένων μαθημάτων κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους άσκησης

Προτάσεις	Ποσοστό απαντήσεων %
<i>Βιομετρία για 3 ημέρες στο Περτούλι μόνο</i>	9,3%
<i>Βοτανική σε 2 ημέρες Περτούλι και 2 ημέρες Ταξιάρχη</i>	3,1%
<i>Βοτανική σε 3 ημέρες στο Περτούλι</i>	3,1%
<i>Δασοκομία για 5 ημέρες Περτούλι</i>	3,1%
<i>Δασοκομία για 7 ημέρες Ταξιάρχη</i>	3,1%
<i>Δασοκομία σε 2 ημέρες Περτούλι και 2 ημέρες Ταξιάρχη</i>	3,1%
<i>Δασοκομία σε 4 ημέρες Περτούλι και 4 ημέρες Ταξιάρχη</i>	3,1%
<i>Δειγματοληψία σε 6 ημέρες στον Ταξιάρχη</i>	3,1%
<i>Διαμόρφωση λιβαδικού τοπίου 3 μέρες για Περτούλι & 3 Ταξιάρχη</i>	3,1%
<i>Σχεδιασμός πειραμάτων για 3 ημέρες στο Περτούλι</i>	3,1%
<i>Υλωρική για 3 ημέρες στο Περτούλι</i>	3,1%
<i>Χιονολογία 3 ημέρες στο Περτούλι και 3 στον Ταξιάρχη</i>	3,1%

Για την αξιοποίηση των κτιριακών εγκαταστάσεων του Π.Δ. Ταξιάρχη στα πλαίσια της πρακτικής άσκησης η κυρίαρχη άποψη για αξιοποίηση των κτιριακών εγκαταστάσεων του Π.Δ. Ταξιάρχη στα πλαίσια της πρακτικής άσκησης είναι αυτή της χρήσης τους για άσκηση των φοιτητών τετάρτου εξαμήνου κατά την ακολουθούσα το συγκεκριμένο εξάμηνο θερινή περίοδο (52 % των απαντήσεων). Ως δεύτερη στη σειρά πρόταση αναφέρεται αυτή της χρήσης για το σύνολο της πρακτικής άσκησης ορισμένων γνωστικών αντικειμένων, που μέχρι σήμερα λάμβανε χώρα στο Π.Δ. Περτουλίου (23 % των απαντήσεων), ενώ ως τρίτη στη σειρά εκπροσωπείται η μεταφορά του συνόλου της πρακτικής άσκησης των τριτοετών φοιτητών από το Περτούλι στον Ταξιάρχη (23 %). Τέλος με μικρά ποσοστά εκπροσωπούνται και οι προτάσεις τόσο στο 3^ο όσο και στο 4^ο έτος σπουδών οι

φοιτητές να ασκηθούν στο Π.Δ. Ταξιάρχη ανά ένα μήνα (3 % των απαντήσεων) και με μείωση της σημερινής συνολικής άσκησης στο 1/3 (3 %)

Οι φοιτητές σε πολύ μεγάλο ποσοστό (90 %) επιθυμούν την διενέργεια εκπαιδευτικών εκδρομών στο Π.Δ. Ταξιάρχη κατά τα Σαββατοκύριακα κατά τη διάρκεια των παραδόσεων. Το 3 % επιθυμεί οι εκδρομές αυτές να πραγματοποιούνται 2-3 φορές το έτος.

Για τη διαθεσιμότητα των απαραίτητων ευκολιών για την πρακτική άσκηση στα δύο πανεπιστημιακά δάση και ιδιαίτερα στο Π.Δ. Ταξιάρχη αυτές που κρίνονται αναγκαίες είναι κατά φθίνουσα σειρά οι εξής:

Εξασφάλιση γιατρού > τηλέφωνο μέσα στο κτίριο > υποδομή για αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου > λεωφορείο ως μέσο μεταφοράς > φωταγώγηση χώρων > συχνή συγκοινωνία > καλύτερη οργάνωση > αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης > εξοπλισμός για καθαριότητα και υγιεινή > ψυγείο > καλύτερο φαγητό > περισσότερες εγκαταστάσεις > πρόσβαση στο χωριό > καλύτερα όργανα μέτρησης > καλύτερη αμοιβή > σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας > ύπαρξη Η/Υ στα Παν/κά Δάση > όχι εξαντλητικό πρόγραμμα μαθημάτων > δημιουργία οικείου κλίματος φοιτητών-καθηγητών > περισσότερες και καλύτερα οργανωμένες εκδρομές

Η άσκηση στις κρατικές δασικές υπηρεσίες αξιολογείται ως ικανοποιητική, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα, μόνο από 4 % των φοιτητών που απάντησαν στην σχετική ερώτηση. Με σκοπό τη βελτίωση της εν λόγω άσκησης, το μεγαλύτερο ποσοστό των απαντήσεων επισημαίνει ως αναγκαία την αύξηση της αποζημίωσης. Στην δεύτερη θέση από άποψη ποσοστού επισήμανσης είναι η ανάγκη ουσιαστικοποίησης της άσκησης, και με επίδειξη μεγαλύτερου ενδιαφέροντος από τους υπευθύνους των κρατικών δασικών υπηρεσιών (20 %). Στην τρίτη θέση αντίστοιχα προτείνεται η επιμήκυνση του χρόνου της άσκησης, αλλά με παράλληλη ουσιαστικοποίηση αυτής (17 %).

Οι φοιτητές αποδέχονται σε μεγάλο σχετικά ποσοστό την πρακτική άσκηση σε σχετικούς με το αντικείμενο φορείς του ιδιωτικού τομέα. Από αυτούς το 4 % την αποδέχεται μόνο ως εναλλακτική λύση έναντι της πρακτικής άσκησης στις κρατικές δασικές υπηρεσίες (εκτός των πανεπιστημιακών δασών), ενώ άλλο ένα 7 % την αποδέχεται ως εθελοντική εκ μέρους του φοιτητή και σε διάρκεια που αυτός θα καθορίζει. Με 4 % επίσης εκπροσωπείται η άποψη της αποδοχής ή όχι της εν λόγω πρ. άσκησης, ανάλογα με την κατεύθυνση σπουδών την οποία ακολουθεί ο φοιτητής. Το υπόλοιπο 85 % των απαντήσεων είναι σαφώς θετικό έναντι της εν λόγω πρακτικής άσκησης, με επί μέρους διαφοροποιήσεις, ως προς την διάρκεια τη άσκησης σε κάθε φορέα ή σε όλους τους ανωτέρω φορείς ή με επί μέρους όρους. Στην περίπτωση αυτή την πρώτη θέση κατέχει η προτίμηση της πρακτικής άσκησης σε γραφεία μελετών και μόνο για 2-3 μήνες (21 %), και επίσης σε γραφεία μελετών για 6 μήνες έως 1 έτος (11 %).

3.3 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ 2ΕΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1999-2000 ΣΤΟ Π.Δ. ΤΑΞΙΑΡΧΗ

Βασικό στοιχείο της ανάλυσης αυτής είναι το γεγονός ότι οι εν λόγω φοιτητές, κατά τον χρόνο της διανομής και συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων, μόλις είχαν ξεκινήσει το 5^ο εξάμηνο σπουδών τους και είχαν για πρώτη φορά λάβει μέρος σε πρακτική άσκηση στο Π.Δ. Ταξιάρχη κατά τον προηγούμενο του εξαμήνου αυτού Ιούλιο μήνα (θέρος 2000). Η άσκηση κάλυψε ορισμένα από τα μαθήματα που είχαν διαδεχθεί στους φοιτητές κατά τα προηγούμενα εξάμηνα και συγκεκριμένα τα μαθήματα: Τοπογραφία, Υδρολογία – Υδραυλική - Ποταμολογία, Λιβαδική

Οικολογία, Δ. Εδαφολογία, Δ. Βιομετρία. Η ερμηνεία συνεπώς των απόψεων που συγκεντρώθηκαν δεν μπορεί να αγνοεί το βασικό τούτο στοιχείο.

Επί συνόλου 106 φοιτητών του 5^{ου} εξαμήνου σπουδών απάντησαν 65 ήτοι ποσοστό 61 %.

Οι προτάσεις τους εστιάζονται στις κατευθύνσεις βελτίωσης της πρακτικής άσκησης με τη συμπλήρωση της πρακτικής άσκησης με εκπαιδευτικές εκδρομές (26 %), με περισσότερα φροντιστήρια/σεμινάρια (9 %), με περισσότερα εργαστήρια (9 %) και με άσκηση στο Π.Δ. Περτουλίου (2 %), με τη βελτίωση του περιεχομένου της άσκησης (32 % των απαντήσεων), τη συντόμευση της διάρκειας (23 %), την αναδιάρθρωση (20 %) και την επιμήκυνση της διάρκειας (6 %).

Η πρακτική άσκηση σε συνδυασμό με εκπαιδευτικές εκδρομές και άσκησης στα πανεπιστημιακά δάση είναι στο σύνολό τους καταφατική.

Σχετικά με το εξάμηνο έναρξης των εκπαιδευτικών εκδρομών, το 40 % των απαντήσεων θεωρούν αναγκαία τη έναρξη από το 1^ο κιόλας εξάμηνο.

Αντίστοιχα, σχετικά με την έναρξη της πρακτικής άσκησης στα πανεπιστημιακά δάση, οι απαντήσεις κατά 43 % εστιάζονται στο 4^ο εξάμηνο σπουδών, ως εξάμηνο έναρξης.

Η πρακτική άσκηση που διενεργήθηκε κατά το θέρος του 2000 στο Π.Δ. Ταξιάρχη, στα 5 από τα 6 μαθήματα (Τοπογραφία, Υδρολογία, Λιβαδική Οικολογία, Δασικής Εδαφολογία και Δασική Βιομετρία), που αυτή περιελάμβανε, εκτιμάται ως περιορισμένη και προτείνεται η επιμήκυνση της διάρκειάς της κατά κ.μ.ό 2 ημέρες, ενώ σε ένα από αυτά (Δασική Βοτανική) κρίθηκε ως ικανοποιητική ή ως δυνάμενη να περιορισθεί κατά 2 ημέρες κ.μ.ό. σε ποσοστό 41%

Ειδικότερα για το μάθημα της Δασικής Βοτανικής, οι φοιτητές εκφράζουν την άποψη, ότι μειούμενο αυτό από άποψη διάρκειας στο Π.Δ. Ταξιάρχη είναι αναγκαίο να συνδυαστεί με συμπληρωματική άσκηση στο Π.Δ. Περτουλίου. Ως αναγκαία εκτιμάται επίσης η συμπληρωματική άσκηση στο Περτούλι και για τα μαθήματα Λιβαδική Οικολογία και Δ. Κτηματολόγιο.

Σε ποσοστό μόνο 55 % θεωρούν οι φοιτητές αυτοί ως αναγκαία την πρακτική άσκηση σε μαθήματα επιλογής.

Στην ερώτηση σχετικά με το αν ένα μέρος του συνόλου της πρακτικής άσκησης του Π.Δ. Ταξιάρχη κρίνεται σκόπιμο να μεταφερθεί στο Π.Δ. Περτουλίου, οι φοιτητές απαντούν αρνητικά σε ποσοστό 93 %. Με ανάλογο ποσοστό (98 %) οι φοιτητές τοποθετούνται αρνητικά στην ερώτηση μεταφοράς στο Π.Δ. Περτουλίου του συνόλου της πρακτικής άσκησης Ταξιάρχη.

Για τις εναλλακτικές δυνατότητες αξιοποίησης των κτιριακών εγκαταστάσεων του Π.Δ. Ταξιάρχη για πρακτική άσκηση το 38,5 % προτείνει τη μεταφορά του συνόλου της πρακτικής άσκησης των τριτοετών φοιτητών στο Π.Δ. Ταξιάρχη και το 36,5 % την αξιοποίηση για την άσκηση των 2ετών φοιτητών σε μαθήματα των πρώτων τεσσάρων εξαμήνων του υφιστάμενου προγράμματος σπουδών.

Τα αναγκαία στοιχεία υποδομής για την διαμονή και άσκηση στα πανεπιστημιακά δάση και ιδιαίτερα στο Π.Δ. Ταξιάρχη επικεντρώνονται κατά 17 % στην ανάγκη ύπαρξης γιατρού, κατά επίσης 17 % στην ανάγκη ύπαρξης λεωφορείου μεταφοράς των φοιτητών εντός του Πανεπιστημιακού δάσους και στην ύπαρξη δυνατότητας τηλεφωνικής επικοινωνίας μέσα από το κτίριο διαμονής. Αναλυτικότερα οι ανάγκες με τα αντίστοιχα ποσοστά των απαντήσεων έχουν ως εξής: *Εξασφάλιση γιατρού > λεωφορείο ως μέσο μεταφοράς > τηλέφωνο μέσα στο κτίριο > καθαρό νερό > ύπαρξη Η/Υ στα Παν/κά Δάση > εξοπλισμός για καθαριότητα και υγιεινή > συχνή συγκοινωνία > κυλικείο στις εγκαταστάσεις > υποδομή για αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου > καλύτερα όργανα μέτρησης > οργανωμένες βιβλιοθήκες > κατανόηση από μερίδα*

αρτηριοσκληρωτικών καθηγητών > εξοπλισμένα εργαστήρια > δωρεάν διατροφή > καλύτερη οργάνωση > καλύτερο φαγητό > δημιουργία οικείου κλίματος φοιτητών – καθηγητών > συμπυκνωμένη διδασκαλία > μοίρασμα ωρών διδασκαλίας πρωί – απόγευμα > ικανοποιητική συμμετοχή σε ασκήσεις που θα βοηθήσουν ουσιαστικά.

Το 16,5 % δηλώνει ναι στην πρακτική άσκηση σε ιδιωτικούς φορείς (ιδιωτικές εταιρείες / γραφεία μελετών και κατασκευών), αλλά για διάρκεια άσκησης όχι μεγαλύτερο του μηνός. Αναλυτικότερα οι απαντήσεις περιγράφονται στον Πίνακα 5.

Ποσοστό 12,9% διατυπώνουν άρνηση στην πραγματοποίηση εκπαιδευτικών εκδρομών στο Π.Δ. Ταξίαρχη Παρασκευή ή / Σάββατοκύριακο κατά τη διάρκεια των εξαμήνων. Αντίθετα, σημαντικό ποσοστό 85,5 % των απαντήσεων δηλώνουν την επιθυμία τους για συχνές τέτοιες εκδρομές, ενώ ένα επιπρόσθετο ποσοστό 1,6 % απαντάει θετικά μόνο για μέχρι 2-3 φορές το έτος.

Πίνακας 5. Απόψεις φοιτητών σχετικά με την πραγματοποίηση της πρακτικής τους άσκησης σε ιδιωτικά γραφεία μελετών

Απαντήσεις	Ποσοστό %
<i>Ναι με διάρκεια 3 μηνών</i>	1,5%
<i>Ναι σε εργοστάσια 1-2 μήνες και σε γραφεία μελετών 4-6 μήνες</i>	1,5%
<i>Ναι για 15 ημέρες σε όλα</i>	1,5%
<i>Ναι σε γραφεία μελετών 6 μήνες</i>	4,5%
<i>Διάρκεια μέχρι 3 μήνες και αποζημίωση</i>	3,6%
<i>Ναι οπουδήποτε μέχρι 2 μήνες</i>	1,5%
<i>Ναι μέχρι 1 μήνα</i>	16,7%
<i>Ναι για 1-2 μήνες</i>	3,0%
<i>Ναι σε γραφεία μελετών μέχρι 2 μήνες το καλοκαίρι</i>	1,5%
<i>Μόνο σε γραφεία μελετών για 1 τουλάχιστον μήνα</i>	1,5%
<i>Ναι αντί της πρακτικής στα Δασαρχεία</i>	1,5%
<i>Μόνο προαιρετικά 15 ημέρες κατά τη διάρκεια των σπουδών και 1 μήνα μετά από αυτές</i>	1,5%

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Τα δύο πανεπιστημιακά δάση προσφέρονται εξαιρετικά για την σε πρώτη φάση αφομοίωση και πρακτική εφαρμογή των γνώσεων, σε γνωστικά αντικείμενα για τα οποία αυτά (τα δάση) προσφέρονται. Γι' αυτό και η αξιοποίησή τους τόσο για εκπαιδευτικές εκδρομές όσο και για πρακτική άσκηση είναι επιβεβλημένη και θα πρέπει του λοιπού να είναι σταθερή. Η εξασφάλιση της παρουσίας γιατρού κατά τη διάρκεια της άσκησης, μέσου μεταφοράς εντός των πανεπιστημιακών δασών και δυνατότητας τηλεφωνικής επικοινωνίας μέσα από τις κτιριακές εγκαταστάσεις των πανεπιστημιακών δασών κρίνεται ιδιαίτερα αναγκαία. Ειδικά η ύπαρξη γιατρού κρίνεται ως εκ των "ών ουκ άνευ".
2. Η άσκηση είναι απαραίτητο να διευρυνθεί τόσο από την άποψη της διάρκειας όσο και από την άποψη του περιεχομένου, του τρόπου διεξαγωγής της και των φορέων εντός των οποίων αυτή υλοποιείται. Στα πλαίσια αυτά, πέρα από την ενδεχόμενη αναδιάρθρωση και βελτίωση του περιεχομένου της άσκησης από τα μέλη ΔΕΠ του κάθε γνωστικού αντικειμένου χωριστά, κρίνεται σκόπιμη η δημιουργία "σύνθετων" η "σύμπλοκων" αντικειμένων πρακτικής άσκησης, στα

- οποία οι φοιτητές θα ασκούνται με την ταυτόχρονη ευθύνη μελών ΔΕΠ διαφορετικών Εργαστηρίων.
3. Η έναρξη της άσκησης να αρχίζει από το θέρος του 2^{ου} έτους σπουδών, συνολικά να συμπληρώνει περίπου 6 μήνες και να βρίσκεται υπό την άμεση εποπτεία των μελών ΔΕΠ, ανεξάρτητα από τον φορέα στον οποίο αυτή διεξάγεται. Στα πλαίσια αυτά, είναι προφανής η ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των μελών ΔΕΠ και του φορέα εντός του οποίου διεξάγεται η άσκηση. Η κατανομή συνεπώς των φοιτητών στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, για την καλύτερη οργάνωση και την εποπτεία της διεξαγωγής της πρακτικής άσκησης στους εκτός του Τμήματος φορείς είναι απαραίτητη. Η κατανομή αυτή θα μπορούσε να είναι ισομερής μεταξύ των μελών ΔΕΠ και η ίδια, με αυτή που γίνεται στο πρώτο εξάμηνο σπουδών με την έννοια του "συμβούλου" του φοιτητή, να ακολουθεί δε τόσο τους φοιτητές όσο και τα μέλη ΔΕΠ στα επόμενα εξάμηνα σπουδών και για τα θέματα της πρακτικής άσκησης, με ουσιαστικοποίηση όμως της συνεργασίας και των εκατέρωθεν ρόλων τόσο από την πλευρά των φοιτητών όσο και από την πλευρά των μελών ΔΕΠ. Μία άλλη **εναλλακτική** θα ήταν η ομαδοποίηση τόσο των μελών ΔΕΠ όσο και των φοιτητών με βάση τον τύπο του εξωτμηματικού φορέα στον οποίο θα διεξαχθεί η άσκηση (π.χ. στις "επιτελικές δασικές υπηρεσίες" ή στα "παραγωγικά δασαρχεία" ή στα "διοικητικά δασαρχεία" ή στα "γραφεία μελετών" ή στις "επιχειρήσεις εργοληπτών δημοσίων δασικών έργων", ή στην ξυλοβιομηχανία" κλπ.). Έτσι, ορισμένα μέλη ΔΕΠ θα μπορούν να οργανώνουν κατ' αρχήν συλλογικά την πρακτική άσκηση στον συγκεκριμένο τύπο φορέα (π.χ. στην ξυλοβιομηχανία" ή στα "γραφεία μελετών" και στη συνέχεια να κατανέμουν μεταξύ τους ισομερώς την εποπτεία της άσκησης.
 4. Με βάση τη μέγιστη διάρκεια των 6 μηνών της πρακτικής άσκησης και με το δεδομένο της τρίμηνης διεξαγωγής αυτής στα πανεπιστημιακά δάση, το υπόλοιπο της άσκησης (των τριών μηνών) θα διεξάγεται σε άλλους εκτός του Τμήματος φορείς. Για την ουσιαστικοποίηση της άσκησης, κρίνεται σκόπιμο, το σύνολο του τριμήνου αυτού να αναλύεται για ένα φοιτητή στον ίδιο τύπο και στον ίδιο συγκεκριμένο φορέα, προκειμένου το ενδιαφέρον του φορέα να είναι αυξημένο από την πρώτη ημέρα, με την προσδοκία της ανταποδοτικότητας στη συνέχεια του φοιτητή προς τον φορέα αυτόν. Το τρίμηνο αυτό θα μπορούσε χρονικά να τοποθετείται στο εαρινό εξάμηνο σπουδών του "τελευταίου" έτους της κανονικής διάρκειας σπουδών, το οποίο θα είναι απαλλαγμένο άλλων παραδόσεων, εργαστηρίων κλπ., και τούτο για αποφυγή της δέσμευσης του συνόλου των τριών θερινών διμήνων του φοιτητή (του 2^{ου}, 3ου και 4^{ου} έτους σπουδών).
 5. Είναι απαραίτητη η επαρκής οικονομική κάλυψη της πρακτικής άσκησης του φοιτητή κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, τόσο στα πανεπιστημιακά δάση όσο και στους εκτός του Τμήματος φορείς. Ανάλογα με τον τύπο του φορέα στον οποίο θα διεξάγεται η άσκηση, η κάλυψη αυτή θα μπορούσε να έχει και διαφορετική πηγή χρηματοδότησης. Π.χ. από τον ΟΑΕΔ για άσκηση στους ιδιωτικούς φορείς (κατά το πρότυπο των ΤΕΙ), το Πανεπιστήμιο ή το Υπουργείο Παιδείας για την άσκηση στα πανεπιστημιακά δάση, οι Περιφέρειες ή το Υπουργείο Δημόσιας Διοίκησης για την άσκηση τις περιφερειακές δασικές Υπηρεσίες, το Υπ. Γεωργίας για στις επιτελικές κεντρικές δασικές υπηρεσίες του ή για μέρος της δαπάνης για άσκηση στα γραφεία μελετών ή εργοληπτών δημοσίων δασικών έργων κλπ. Για την επίτευξη της χρηματοδότησης αυτής είναι απαραίτητη η συντονισμένη εντός τακτού διμήνου διαστήματος διερεύνηση και δημιουργία των προϋποθέσεων, από ομάδα δύο μελών ΔΕΠ, που θα οριστεί και θα εξουσιοδοτηθεί προς τούτο από το Τμήμα. Μέχρις ότου διασφαλιστεί η νέα,

πέραν της σημερινής χρηματοδότηση, η άσκηση θα διεξάγεται στα πλαίσια των ανωτέρω προτάσεων, αλλά με τους σημερινούς όρους χρηματοδότησης.

6. Η εκπαίδευση και η πρακτική άσκηση είναι σκόπιμο να συνοδεύεται από εκπαιδευτικές εκδρομές. Η σχετική χρηματοδότηση για τις επί πλέον εκδρομές, πέραν των διεξαγόμενων μέχρι σήμερα, θα μπορούσε να εξασφαλιστεί στα πλαίσια των προτάσεων της προηγούμενης παραγράφου (4). Το ΥΠΕΧΩΔΕ ως σοβαρός υποψήφιος σχετικά φορέας θα έπρεπε στην περίπτωση αυτή να προστεθεί στη λίστα των υποψηφίων χρηματοδοτών. Για να μη διαταράσσεται η εβδομαδιαία εκπαιδευτική διαδικασία, οι εκπαιδευτικές εκδρομές μπορούν είτε να πραγματοποιούνται τα Σαββατοκύριακα, πράγμα σαφώς αποδεκτό από τους φοιτητές, είτε να γίνεται στα πλαίσια συνδυασμού μαθημάτων των ίδιων ημερών παραδόσεων, πράγμα το οποίο απαιτεί ενδεχομένως ουσιαστική (αλλά όχι αδύνατη με την βοήθεια που προσφέρουν σήμερα οι Η/Υ) τροποποίηση του εβδομαδιαίου προγράμματος παραδόσεων.

ASSESSMENT OF STUDENT PRACTICE EXERCISE IN SCHOOL OF FORESTRY AND NATURAL ENVIRONMENT A.U.T.H.

N.J. Stamou³ J. J. Papadopoulos⁴

ABSTRACT

The evaluation of practical exercise of students of Forest School and Natural Environment of A.U.T.H. up to today realisation and the formulation of proposals with regard to the organisation and her conduct are the subject of that present work. Are more concretely investigated the opinions so much members DEP, what students that already had realised their practical exercise in the Academic Forests Pertouli and Taxiarchis. Improvement of infrastructures through the presence of doctor, means of transport and telephone communication they are considered necessary by the side of students. At the same time, the reformation of certain courses, is judged deliberate so much by the side of members DEP, what the students. Biggest duration of practical exercise it cannot be bigger than 6 months, with essential however the economic cover of her expenses of conduct. The combination of practical exercise and educational excursions is judged also particularly beneficial.

Key words: practical exercise, Forest School and Natural Environment, A.U.T.H., Pertouli, Taxjarchis, students.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ντάφης Σπ. 1991. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών δασών στη σύγχρονη δασολογική εκπαίδευση. Α.Π.Θ., Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, Πρακτικά Συνεδρίου «Δασολογία και Φυσικό Περιβάλλον - Εκπαίδευση και Επιμόρφωση, Θεσσαλονίκη. σελ.131-138
- Norusis, M. 1997. SPSS Professional Statistics 7.5. Chicago: SPSS Inc. 276 p.
- Οικονομόπουλος, Α. 1964. Η Δασοπονία Περτουλίου. Θεσσαλονίκη. 352 σελ.

⁴ University Forest of Pertouli, 42032 Pertouli – Trikala, Greece